

26. listopadu 1941, před 75 lety a několika dny, vyplula flotila se šesti japonskými letadlovými loděmi pod velením admirála Naguma z domácího přístavu a začala plout směrem na Pearl Harbor. Přitom udržovala absolutní rádiové ticho. Překvapivý útok Japonců na americkou vojenskou základnu na Pearl Harboru se stal dalším mezníkem 2. světové války.

Důvody, jež vedly Japonsko k útoku, lze najít již v 19. století. Tehdy začalo císařství hledat nová území a kolonie. Boje s Čínou a Ruskem o nová území je však zcela ekonomiky vyčerpala. Během I. světové války bylo Japonsko na straně Dohody a po válce získalo další území. Během hospodářské krize došlo ke zhroucení mezinárodního obchodu, na kterém bylo Japonsko závislé. Pokud se tedy chtělo udržet mezi velmocemi, muselo získat nové trhy a zdroje surovin. Nejprve začalo expandovat na sever, ale když v útocích proti Sovětskému svazu utrpěli Japonci těžké porážky, obrátili pozornost na jih.

Roku 1940 vyhlásil americký prezident Franklin Delano Roosevelt zákaz vývozu železného šrotu do Japonska, který se pokoušel japonský velvyslanec v USA smírně vyřešit, ale nedařilo se. V červenci 1941 japonská armáda obsadila Francouzskou Indočínu. F. D. Roosevelt nechal 28. července 1941 v reakci na tento čin zmrazit japonská aktiva v amerických bankách, uzavřít americké přístavy pro japonské lodě a spolu s Británií a Nizozemskem přerušit dodávky ropy pro Japonsko. 17. října 1941 odstoupil premiér Fumimaro Konoe a na jeho místo nastoupil generál Hideki Tódžó, který byl odhodlán dosáhnout svých cílů pomocí vojenské síly.

Přípravy na útok

Japonští stratégové se možností leteckého útoku na zakotvené lodě v přístavu zaobírali minimálně od jara 1940. Dne 11. listopadu 1940 vzlétlo z britské letadlové lodě HMS Illustrious jednadvacet letounů, jež zaútočily na italské loďstvo kotvící v přístavu Taranto. Podařilo se jim zasáhnout tři bitevní lodě, těžký křižník a torpédoborec. Kromě toho byly zasaženy zásobníky ropy a hangáry hydroplánů.

Tento útok potvrdil admirálovi Isoroku Jamamotovi proveditelnost útoku na Pearl Harbor. Datum útoku bylo stanoveno na 7. prosinec 1941 (8. prosinec japonského času).

Úderný svaz lodí se skládal z šesti letadlových lodí, osmi tankerů, dvou bitevních lodí, tří křižníků, torpédoborců a ponorek.

2. prosince obdržel admirál Nagumo od Jamamota zprávu: „Niitakajama nobore 1208“ (Vystupte na horu Niitaka 1208). Tato zpráva potvrzovala domluvené datum útoku. Dne 5. prosince zachytila americká odposlechová služba meteorologické hlášení „Higaši no kaze ame“ (východní vítr, déšť), což byl japonský kód pro válku s USA. Vrchní velitel amerického námořnictva admirál Harold L. Stark, jenž obdržel hlášení, mu nevěnoval náležitou pozornost. Druhý den byl zachycen a přeložen telegram určený velvyslanci Nomurovi. Ten se již dostal přímo k prezidentu Rooseveltovi. Protože admirál Stark byl v opeře, nechal prezident svolat poradu na 7. prosinec.

7. prosince ve 13:00 hodin měl předat velvyslanec Nomura japonskou nótu o vyhlášení války státnímu tajemníkovi Hullovi. Jelikož ale v danou hodinu nebyla nóta přeložena celá, podařilo se ji Nomurovi předat až ve 14:20, kdy už byl Pearl Harbor napaden.

Útok

Dne 7. prosince dosáhl japonský útočný svaz pozice, z níž měl být proveden útok na Pearl Harbor. Od 0:42 do 3:33 vypouštěly ponorky své miniponorky. V 6:00 odstartovala první vlna, která se skládala ze 40 torpédových Nakadžima B5N2 „Kate“, 51 střemhlavých Aiči D3A1 „Val“, 49 výškových bombardérů B5N2 „Kate“ a 43 stíhaček Micubiši A6M2 „Zero“. V

6:37 zjistil torpédoborec Ward přítomnost japonské miniponorky v přístavu. Catalina 14-P-1 od VP-14 shodila na pozici miniponorky dýmovnici. V 6:45 na ni Ward zahájil palbu. Jeden výstřel zasáhl věž ponorky. Poté se kapitán Outerbridge rozhodl použít hlubinné bomby. Po tomto útoku byla ponorka potopena. V 7:05 spatřili operátoři mobilního radaru na Opaně na obrazovce radaru neidentifikovaná letadla. V 7:10 operátoři uvědomili velitelství na Fort Shafteru, kde jim bylo řečeno, že se jedná o letouny B-17. V 7:15 odstartovala druhá vlna složená z 80 střemhlavých D3A1 „Val“, 54 výškových bombardérů B5N2 „Kate“ a 36 stíhaček A6M2 „Zero“. Následně se letadla první vlny se dostala do radarového stínu a zmizela z obrazovky radaru.

Fučida vydal torpédovým letounům povel k útoku světlicí a jeho radista odvysílal signál „To-To-To“ (útočit).

V 7:53 vyslal Fučida domluvené heslo „Tora, Tora, Tora“ (Tygr, Tygr, Tygr) oznamující dokonalý moment překvapení a úspěch operace. Dvě minuty nato zahájili Japonci útok.

Napadena nebyla pouze námořní základna, ale také tři letiště na ostrově. Na jejich obranu se podařilo postupně vzlétnout celkem čtrnácti stíhacím pilotům USAAF, první byli v 08:30 místního času poručíci Kenneth M. Taylor a Georg S. Welch.

Ztráty

Na americké straně byly obrovské ztráty. Zemřelo 2388 Američanů, z toho 2340 příslušníků ozbrojených sil (1998 námořníků a 109 příslušníků námořní pěchoty, 233 vojáků a příslušníků armádního letectva) a 48 civilistů. Raněno bylo 867 námořníků a příslušníků USMC, 396 příslušníků armády a armádního letectva a 35 civilistů. 188 letadel bylo zničeno a 159 poškozeno, z nichž 80 % bylo opraveno. Byly potopeny 4 bitevní lodě (USS Arizona, USS California, USS Oklahoma, USS West Virginia), 1 torpédoborec, 1 minonoska, 2 remorkéry a 1 cílová terčová loď. Poškozené byly 4 bitevní lodě (USS Nevada, USS Pennsylvania, USS Tennessee a USS Maryland), 3 lehké křižníky, 3 torpédoborce, 1 zásobovací loď pro hydroplány a 1 dílenská loď. Japoncům se ale nepodařilo zničit ani jednu americkou letadlovou loď, neboť všechny byly v době útoku mimo přístav. Také přístavní zařízení včetně loděnic a nádrží paliva zůstalo téměř nepoškozeno, a tak Pearl Harbor mohl být i nadále využíván jako námořní základna.

Na druhé straně padlo 55 členů japonských leteckých posádek, 121 členů posádky ponorky

I-70 a 9 členů posádek z 5 miniponorek, 1 člen posádky miniponorky byl zajat. Nevrátilo se 9 stíhaček, 15 střemhlavých bombardérů a 5 torpédových letadel, dalších 10–15 bylo shozeno z letadlových lodí pro poškození, 40–45 poškozeno, ale opraveno.

Následky

I když se Japoncům podařilo vyřadit námořní základnu na 6 měsíců z provozu, nezničili ani jednu letadlovou loď, neboť všechny byly v době útoku mimo přístav.

Útok na Pearl Harbor měl zásadní vliv na vývoj 2. světové války. Vedl k tomu, že prezident USA Roosevelt oznámil vstup USA do řad Spojenců a vyhlášení války Japonsku. Dne 11. prosince 1941 pak vyhlásily Spojeným státům válku Německo a Itálie. Tím původně evropský konflikt přerostl v konflikt celosvětový.

Jindra Svitáková, foto Wikipedia

{phocagallery view=category|categoryid=101|limitstart=0|limitcount=0}